

Nya Alingsåsparken

Utvecklingsplan för förnyelse av det gamla
folkparksområdet på Stadsskogen 1:12

Projektnamn: Nya Alingsåsparken
Datum: 2023-11-15
Projektnummer: -
Diarienummer: 2023.470 KS

Beställare: Kommundirektör och ekonomichef
Avdelning: Ekonomi/Fastighet
Förvaltning: KLK
Handläggare: Fastighetsansvarig

Innehåll

Inledning.....	3
Nya Alingsåsparken	4
Folkparken	5
Restaurang.....	7
Parkering	8
Offentlig park med lekplats	9
Bilaga 1 Underlag	10
Bilaga 2 Tillgänglighetsanalys parker	11
Bilaga 3 Bristområden lekplatser	12

Inledning

Alingsåsparken grundades 1915 av en ideell förening och drevs som folkpark fram till 1963, då parken skänktes till kommunen. Kommunen accepterade gåvan och förband sig därmed att driva liknande verksamhet här eller på annan plats "varvid verksamhets art och omfattning får undergå de förändringar som tiden och andra förhållanden kräver". Källa: Gåvobrevet.

Alingsåsparken utgörs av fastigheten Stadsskogen 1:12. Idag utgörs merparten av fastigheten av ett ca 19 000 kvm stort inhägnat område som inte är tillgängligt för allmänheten. Området hyrs ut till ett företag som bedriver dansverksamhet sommartid och som hyr ut park och lokaler till fester och andra arrangemang, t.ex. midsommarfirande, bilutställning och andra sammankomster i Alingsåsparkens kulturförenings regi, för vilka de delvis erhåller kommunala bidrag.

Nulägesanalys

Folkparken innesluts idag av ett stängsel kring en yta om ca 19 000 kvm och ligger naturskönt på en kulle av uppvuxen skog och utsikt över Stadsskogen. Området ligger avskilt från övriga bebyggelse och hindrar gångstråk från Kavlös i öster till Hedvigsberg och Stadsskogen i väster.

Parkytorna är i stort behov av vård och en ny plan för planteringar, öppna ytor, gångstråk och andra ytor.

Byggnaderna är i stort behov av underhåll och inom några år en ny hyresgäst.

Stadsdelen saknar såväl lekplats som parkytor.

Parken har större potential som en viktig del i staden Alingsås i form av rekreationsområde men också som eventyta. För att nyttja denna potential bör området öppnas upp och delas in i flera delar med olika syften och användningsområden.

Problemen som uppdraget bör lösa är följande:

1. De sydvästra stadsdelarna saknar grönytor för rekreation och lek
2. Det inhägnade området skär av stadsdelen för fotgängare och ger ett icke välkomnade intryck från Kavlösvägen.
3. Byggnaderna används inte i så stor utsträckning som skulle kunna vara möjligt.

Uppdraget

Uppdraget har varit att ta fram en långsiktigt hållbar utvecklingsplan för fastigheten Stadsskogen 1:12, Alingsåsparken, med hänsyn taget till parkens placering och funktion i staden, områdets naturvärden samt kulturhistoriska och arkitektoniska värden.

Uppdragsgivare:	Kommundirektör Maria Standar och ekonomichef Simon Lindau, KLK.
Handläggare	Fastighetsansvarig Åsa Zacharoff, KLK
Styrgrupp	KS presidium
Arbetsgrupp:	Fastighetsansvarig Åsa Zacharoff, KLK (sammankallande) Stadsrådsgårdsmästare Petra Wernersson, SBF Stadsplanerare Rasmus Ljungkvist Persson, KLK

Underlag

Som underlag för förslaget ligger arbetsgruppens nulägesanalys samt tidigare utredningar och skrifter, se bilaga 1.

Nya Alingsåsparken

Parken har större potential som en viktig del i staden Alingsås i form av rekreationsområde men också som eventyta. För att nyttja denna potential bör området delas in i flera delar med olika syften och användningsområden: folkpark, offentlig park och parkering.

Folkparken görs mindre och stängs in med ett vackert och tidsenligt, stabilt staket. (rödrotigt område). Entrén mot parkeringen blir kvar och två nya entréer skapas på var sida av den upphöjda terrassen. I den mer kompakta eventytan kan den långa folkparkstraditionen med dans och musik upprätthållas och utvecklas. Den nya folkparken kan drivas av t.ex. KoU eller extern aktör. Folkparkens byggnader och grönytor rustas upp.

Restaurangbyggnaden innefattas inte i den nya folkparken, utan blir en separat byggnad som hyrs ut för restaurang/kaféändamål och blir därmed tillgänglig för boende och besökare till både den offentliga parken och till folkparken.

Den tidigare inhägnade delen görs till en offentlig park. Detta öppnar upp grönområdet för besökare och kan användas som gångstråk mellan stadsdelarna. En lekplats ökar antalet besökare till parken. Den offentliga parken tillgängliggörs genom enkla stråk från Kavlåsvägen upp i riktning mot restaurangbyggnaden, samt från befintlig trappa i riktning från Parkvägen. Ytan vid restaurangbyggnaden blir en korsningspunkt med stråk även från Folkets parks parkering samt eventuella in- och utgångar från portarna i till folkets park

Ytan (grönmarkerad) längs med Kavlåsvägen rensas på viss vegetation för att få till en mer ordnad parkmiljö. Strukturera längs siktlinjer i nordvästlig riktning för att dra nytta av vyerna mot Mjörn (blå pil) för att ta tillvara dessa kvalitéer

En stadsdelslekplats anläggs i det grönrutiga området.

Parkeringen bevaras i befintligt skick för att serva både restaurang/kafé och folkpark.

Omdaningens görs i etapper. Etapp 1 innebär att riva befintligt stängsel och sätta upp ett nytt staket till den nya folkparken. Etapp 2 innefattar skapande av gångvägar i området utanför folkparken. Etapp 3 är byggnation av en lekplats. Parallellt med etapp 3 etableras en restaurang/kafé i restaurangbyggnaden. Etapp 4 löper parallellt med de andra etapperna och innefattar att göra om parkytorna och restaurering av kvarvarande byggnader i den nya folkparken.

Folkparken

Behovsanalys

Alingsåsparken är idag det enda inhägnade eventområdet där arrangören kan ta en inträdesavgift till hela området, vilket är en funktion som bör upprätthållas.

Platsen och byggnaderna fyller även en kulturbevarande funktion som är relativt unik, då de flesta folkparker i Sverige har lagts ned och rivits¹. Folkparkerna har traditionellt ägts och drivits av ideella krafter, så även i Alingsås, men under hela Alingsåsparkens historia har det varit svårt att få ekonomin att långsiktigt bära sig. Nöjesutbudet ser mycket annorlunda ut idag än när parken skänktes till kommunen 1963 med villkoret att folkparksverksamhet eller motsvarande folknöjen ska bedrivas på platsen eller på annan plats i kommunen.

Byggnaderna och parken används idag för folkparksverksamhet med dans, allsång, konserter, midsommarfirande med mer än 4000 besökare, tipspromenad m.fl. och servering sker från den nyligen ombyggda kafébyggnaden (2019) som också rymmer flera toaletter.

Då grindarna står öppna på vardagar, brukar förskolor besöka parken som utflyktsmål och grillar i den takbeklädda grillplatsen.

Söndagsdanserna är populära och välbesökta med fler än 5000 besökare 2023 och är en verksamhet som bör fortsätta även framgent, då dessa sätter Alingsås på kartan och har gott renommé i danskretsar.

Då dagens arrendator har aviserat att de har planer på att avveckla sitt engagemang i parken, behöver kommunen se sig om efter en ny hyresgäst för parken eller besluta om annan drift.

Målbild

Den nya folkparken blir en mindre version av dagens Alingsåspark. Ytan minskas från ca 19 000 kvm till ca 4000 kvm. Genom att hålla kvar den ursprungliga kärnan av parken inom stängsel, kan den fortsatt nyttjas till folkparksverksamhet som musik- och dansevenemang, folkfester m.m.

Parkens snart 110-åriga historia upprätthålls därmed genom folkliga evenemang som primärt drivs av föreningar, en extern hyresgäst och eventuellt av kommunen.

Parkytorna görs om från grunden så att den öppna platsen mellan byggnaderna kan nyttjas till fler olika typer av arrangemang än idag. Gångstråk och evenemangsytor homogeniseras och dekorativa inslag som rabatter, fontän, buskage ritas om för att passa det nya formatet.

Detta nya format passar även för fler, kompletterande ändamål som loppmarknader, mässor, företagsevents, kommunevents eller privatpersoner som arrangerar större evenemang.

Byggnaderna underhålls i sådan nivå att det går att bedriva folkparksverksamhet, företrädesvis sommartid. För ökad användning även vintertid, kan lokaler med danslokalerna isoleras på sikt, beroende på utvecklingen av verksamheten på platsen.

¹ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/helsingborg/folkparksraset-i-sverige-svar-framtid-for-dansbanden>

Åtgärder

Staket

Ett nytt stabilt staket i svart smide sätts upp kring den nya folkparken. Grindar för fordon placeras mellan terrassen och Chokladhjulet. En grind för passage till restaurangen görs mot terrassen och/eller mellan Dansrotundan och restaurangen. Terrassen hamnar i den offentliga parken. Staketet ska i möjligaste mån harmoniera stilmässigt med parkens bebyggelse med hänsyn taget till både kostnad och funktion.

Byggnader

Byggnaderna underhålls enligt befintliga underhållsplaner och bevaras i det skick som krävs för verksamheten på platsen. Genom att fortsätta hålla området inhägnat skyddas den gamla miljön från yttre åverkan som klotter och skadegörelse.

Dansbanorna i Alingsåsparken var från början öppna och har med tiden byggts in. Om det för att kunna bedriva framtida verksamhet krävs att fler byggnader vinterbonas får kommunen ta ställning till detta i ett senare skede.

Aktuellt underhåll är målning av fasader och fönster på samtliga

byggnader utom för cafélängan.

Gluggen rivs på grund av kemiska föroreningar till förmån för ytterligare eventytor, rabatter eller sittytor utifrån behov.

Parkmiljön

All asfalt tas bort. Rabatten mellan Gluggen och chokladhjulet tas bort, vilket öppnar upp för fler olika arrangemang.

Ytorna ritas om, nya gångstråk och torg anläggs med asfalt och tillgänglighetsanpassat grus. Rabatter och sittplatser anpassas för de nya ytor som skapas

Belysningen ritas om och belysningsstolpar, parkmöbler, papperskorgar m.m. anpassas efter byggnadernas formspråk och tidsepok.

Lagboken som är av högt kulturhistoriskt värde ska ges en central plats i den nya folkparken.

Ekonomi

Investering

Staket	3-4 mnkr
Parkmiljö	1,5 mnkr

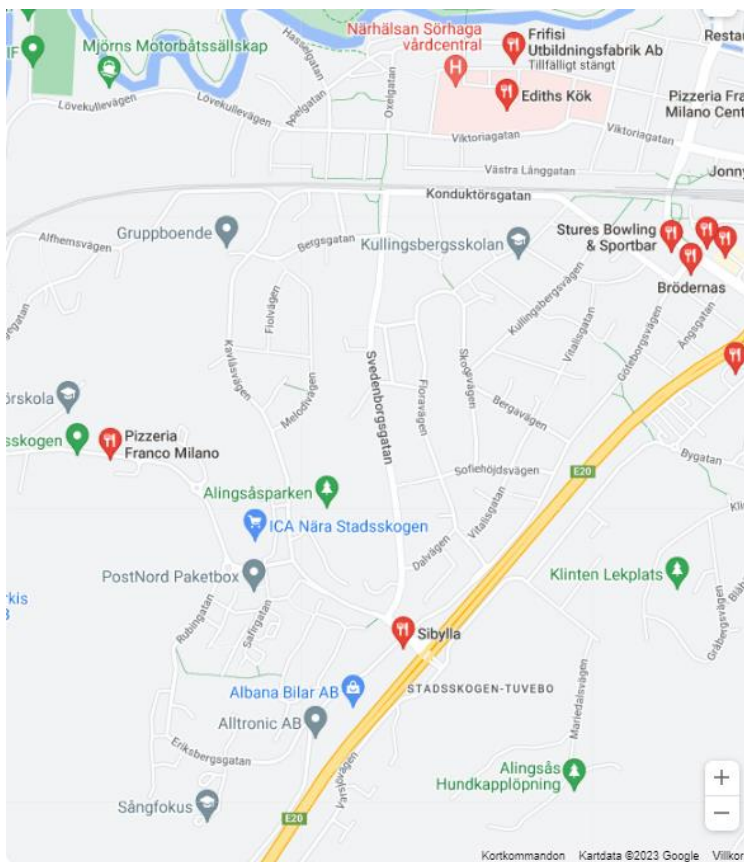
Drift och underhåll

Byggnader	1,2 mnkr
Rivning Gluggen	0,25 mnkr

Restaurang

Behovsanalys

Restaurangbyggnaden ligger idag inom det inhägnade folkparksområdet och är otillgänglig för allmänheten. De försök som gjort att öppna restaurang i byggnaden har inte fungerat av ekonomiska skäl. Området har få restauranger enligt en enkel sökning på Google.

Papptaket lades om och ny ytterbelysning med skymningsrelä monterades 2020. Fasad målades 2019 och fönster utvändigt målades 2021.

Byggnaden är i stort behov av invändig restaurering. Den mest akuta åtgärden är att restaurera de englasfönster som omgärdar glasverandan i tornet, utifrån vilken gästerna har vid utsikt åt alla håll. Våningsplanet är oisolerat varför kondens och fukt både utifrån och inifrån skadat fönsterbågarna som ruttnat på sina ställen.

Glasverandan är svår att nyttja hela året, då det är för kallt vintertid och allt för varmt sommartid.

Köket är gammalt, ytskikt på väggar och golv är slitna och innertaket är skadat efter gamla takläckage.

Restauranglokalen har en större yta för sittande gäster, en bar och toaletter i ett kapprum i anslutning till entrén. Det är en mycket vacker och funktionsduglig, lokal med uteservering men den är sliten.

Målbild

Restaurangbyggnaden placeras i den offentliga parken för utyrning till näringsidkare som vill utveckla en kafé/restaurangverksamhet på platsen. Genom att förlägga restaurangen utanför den nya folkparken kan den nyttjas till fler kundgrupper än bara dem som deltar i folkparkens verksamhet. Grindar placeras mellan dansbanan och restaurangen för tillgänglighet under folkparksaktiviteter.

En ny hyresgäst öppna restaurangverksamhet med möjlighet till fortsatt nyttjande som festlokal med t.ex. bröllop och som närområdesrestaurang, om dessa två målbilder går att förena. Det skulle kunna innebära en enklare caféservering dagtid för parkens besökare eller som lunchrestaurang som helger och kvällar kan anlitas för evenemang.

Åtgärder

Glasverandan

För att undvika kommande fukt och för att kunna göra det åttkantiga rummet användbart året runt behöver tak och väggar isoleras, fönstren renoveras och göras till tvåglasfönster med energiglas i innerbågen. Utvändigt bör solfilm sättas upp, då utrymmet blir mycket hett sommartid.

Kök

Samtliga ytskikt åtgärdas, el och ventilation ses över. Befintlig köksutrustning utrangeras då ny hyresgäst får inreda köket efter den tänkta verksamheten.

Restauranglokal

Samtliga ytskikt åtgärdas, el och ventilation ses över. Val av material ska i rimlig mån följa den enklare byggnadsstil från 1900-talet som kännetecknar alla byggnader i parken.

Ekonomi

Investering

Glasverandan	500 tkr
Kök	200 tkr
Restauranglokal	400 tkr

Drift och underhåll

Kostnader för drift och underhåll bör täckas av inkommande hyresintäkter. Reservation görs för att läget och möjligheterna minskar full kostnadstäckning för kommunen.

Parkering

Behovsanalys

Parkeringsplatsen iordningställdes 2023 för att optimera antalet parkeringsplatser på den befintliga ytan. Vid större evenemang i folkparken räcker inte dessa platser till och närliggande parkeringsytor nyttjas av tillresande. Inget behov av åtgärder för parkeringen har identifierats.

Målbild och åtgärder

Parkeringen bevaras i befintligt skick och inga åtgärder krävs.

Offentlig park med lekplats

Behovsanalys

I Alingsås kommuns Parkplan för Alingsås kommun från 2012 konstaterades att flera stadsdelar har långt till närmsta park och att "Situationen skulle kunna förbättras avsevärt för de sydvästra stadsdelarna om Alingsåsparken öppnades upp och blev en allmänt tillgänglig park. Alingsåsparken är idag stängd till vardags och endast öppen de tillfällen då det är dans. Parken tas upp här i parkplanen då den ägs av kommunen och förhoppningen är att den kommer att öppnas upp och bli en allmän park" (s. 16), se bilaga 2 "Tillgänglighetsanalys parker"

Enligt gällande detaljplan för området, DP 8 Hedvigsberg, ska det område som idag är inhägnat ha en lekplats och i Alingsås kommun lekplatsplan från 2022 framgår behovet av en stadsdelslekplats i områdena Hedvigsberg/Kavlås/Stadsskogen.

Utifrån de tre kategorierna: *utflyktslekplats*, *stadsdelslekplats* och *områdeslekplats* har analyser i GIS gjorts för att lokalisera hur många barn som bor inom en radie av 300 m (områdeslekplats), 500 m (stadsdelslekplats och 1000 m (utflyktslekplats), se karta nedan. Utifrån kartan framgår det hur många barn som bor utom nära räckhåll för en lekplats och vilka områden som därmed klassas som "bristområden", se bilaga 3 "Bristområden lekplatser".

Genom att bygga en sådan lekplats i Nya Alingsåsparken skulle det behovet till stor del vara uppfyllt.

Målbild och åtgärder

Tekniska nämnden tar fram en målbild med åtgärder enligt huvudförslaget för Nya Alingsåsparken och genomför dessa inom ramen för sitt uppdrag.

Bilaga 1 Underlag

Utredningar och skrifter

Alingsåsparken – en kulturmiljöinventering, version 2 (2011). Archidea AB:Göteborg.

Bruno Edberg & Arvid Bergander. (Årtal okänt) Folkets Park Alingsås 1915-1963. Minnesskrift.
Sammanställd av en studiecirkel inom Alingsås ABF avdelning och inkluderar gåvobrevet till kommunen.

Alingsås kommuns parkplan, 2012

Alingsås kommuns lekplatsplan, 2022

Politiska ärenden

Nedanstående politiska ärenden ligger till grund för

"Framtida användning av Stadsskogen 1:12, Alingsåsparken". Alingsås kommun. Dnr 1996.191KS.

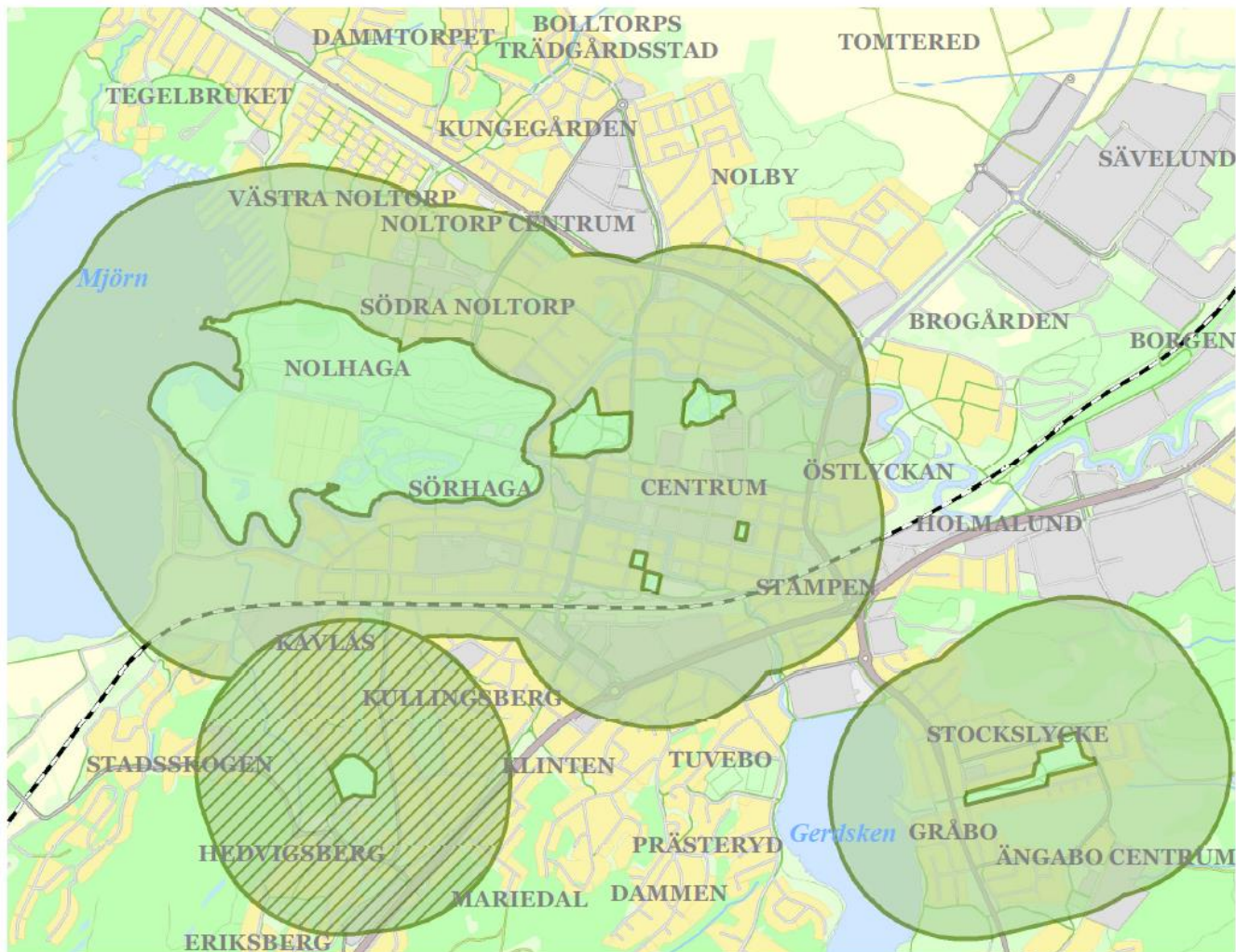
"Hyra eller köpa Stadsskogen 1:12, Alingsåsparken". Alingsås kommun dnr 1995.164TN och 1995.178KS

"Framtida inriktning för Alingsåsparken". Alingsås kommun. Dnr 2010.129KS och 2014.313KS

Gällande detaljplan

DP 8 Hedvigsberg

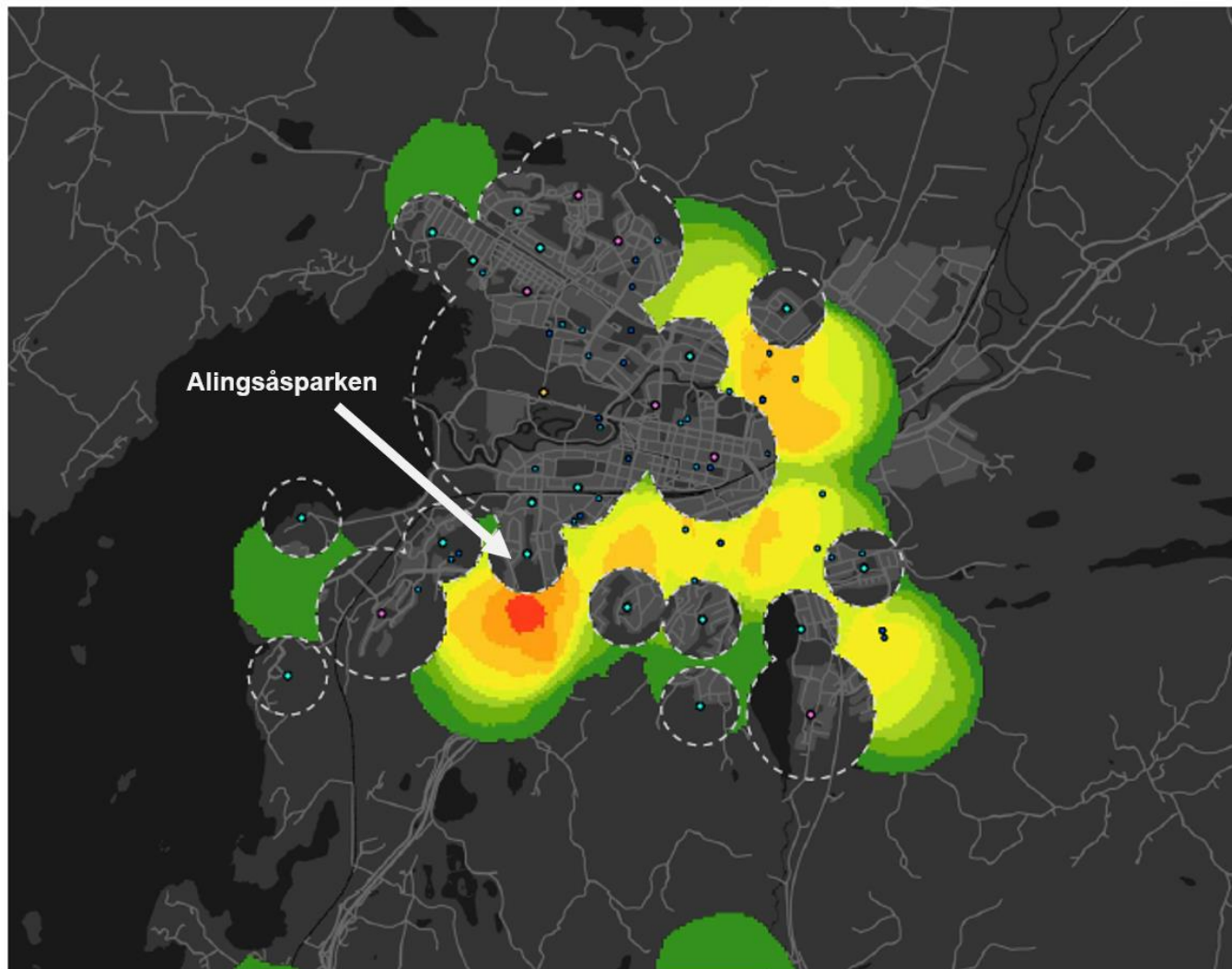
Bilaga 2 Tillgänglighetsanalys parker

Karta som visar parkernas upptagningsområde, dvs de områden som ligger inom 500 från parker.
Alingsåsparken visas skrafferad då denna park idag inte är öppen för allmänheten.

Bilaga 3 Bristområden lekplatser

Antal barn som bor utanför lekplatsområde.

Teckenförklaring

○ Avstånd lekplats

Lekplatser

Typ

- Områdeslekplats
- Stadsdelslekplats
- Utflyktslekplats
- <alla andra värden>
- Skolor
- Förskolor

